
Auca de Jaume I, el Conqueridor (1208-1276)

El rei de la nostra història que cantem amb més eufòria

1. Segons diu una llegenda,
va ser en una nit tremenda
que el rei Pere el va engendrar
com si fos un novençà,
2. ... enganyat per la muller,
Maria de Montpeller.
I renoi!, un cop fou nat
ho va tenir complicat.
3. Com a penyora de pau,
Monfort el rep a palau.
El seu pare, amb bacinet,
deixa la pell a Muret.
4. Quan pot, surt de Carcassona
i als sis anys rep la corona,
que els oncles, Sanç i Ferran,
per ben poc no la hi prendran.
5. El defensa de l'afront,
en Guillem de Mont-rodon
que el té guardat a Montsó,
on aprèn bé la lliçó.
6. Tot i ser un adolescent,
li munten el casament
amb Lionor de Castella,
la seva tendra costella.
7. A Peníscola fa un setge,
que no acaba amb sang ni fetge,
sinó amb un fracàs rodó:
n'ha de tocar el pirandó.
8. Té al seu regne uns quants barons,
rebels i busca-raons,
que se li giren d'espatlla,
però aviat els posa a ratlla.
9. Dina amb en Pere Martell
i, seguint el seu consell,
un matí surt de Salou,
disposat a fer enrenou.
10. Va a fer fora els sarraïns,
de Mallorca, mar endins.
Desembarca a Portopí,
i es comença a obrir camí.
11. Tot i la gran sotragada
de la mort dels Montcada,
assetja la capital
que es farà seva al final.
12. I aviat podrà anar a missa
a Menorca, que no a Eivissa.
La conquesta ha estat rodona
i torna per Tarragona.
13. Blasco d'Alagó, el trapella,
s'apodera de Morella
i al rei Jaume recomana
que sotmeti Borriana.
14. Així ho fa, i es casa un dia
amb na Violant d'Hongria.
Coratjós, amb paciència,
se'n va a conquerir València.
15. I deixa fent la viu-viu
orenetes dintre el niu.
Des del Puig emprèn l'atac,
i València cau al sac.
16. Des del Xúquer fins al Roine
tothom se li treu la boina.
Cauen Xàtiva i Alzira
com aquell que va a la fira.
17. La campanya militar
cessarà en caure Biar,
l'últim feu del nou país,
que ara és tot un passadís,
18. ... que agombola com germans
els Països Catalans.
Així que Múrcia pot prendre
regala el regne al seu gendre.
19. De Corbeil, en un tractat,
en surt com gat escaldat.
Gairebé, el Papa a Lió
el nomena emperador.
20. Al-Azraq, xeic musulmà,
no para de guerrear
fins que en el setge d'Alcoi
el derrota el nostre heroi.
21. Com qui fa una sardinada,
organitza una croada.
I se'n torna cap Alzira.
És aquí on es retira
22. El rei Jaume no pot més,
va i arregla els seus papers
i abdica a favor de Pere,
el seu fill que ja ho espera
23. Tot Mallorca i Rosselló
dóna a Jaume, el fill minyó.
I a nosaltres i als besnéts
ens deixa el «Llibre dels fets
24. Es disposa a anar Poblet,
però no hi arriba, pobret.
Mil dos-cents setanta-sis.
Va de dret al paradís.

Joan Vilamala, 2010